

*Velkommen til INF110,
Algoritmer & datastrukturer,
det sannelig mest gøyale faget i hele universet!*

REFERANSE:
Disse foiler er basert på arbeid og foiler av
Almira Karabeg, Dag Belsnes, Arne Maus og Ragnar Normann fra tidligere år.

- Introduksjon til kurset og litt praktisk informasjon
- Introduksjon til faget og kort gjennomgang av matematiske forutsetninger

- Introduksjon til rekursjon
- Introduksjon til søking. Kombinatoriske søk

- Hvor effektiv er en algoritme? Kan alle problemer løses effektivt?

- Abstrakte datatyper (ADT): Skille definisjon & implementasjon
- Viktige datastrukturer:
 - Stabler (stacks), køer, lister hash-tabeller
 - Treer
 - Grafer
 - Prioritetskøer (heaps)
 - Kataloger og andre datastrukturer
- Viktige algoritmer knyttet til datastrukturene

- Sortering

INF110 – Praktisk informasjon #1

- Obligatorisk oppmøte: Du **må** krysse av for oppmøte i dag!
- Etteranmelding kan være mulig etter 1. september. Hør med administrasjonen.
- Obligatorisk pensum er:
 - Java-versjon av 'the MAW-book' fra Addison-Wesley:
Data Structures & Algorithm Analysis av Mark Allen Weiss (or MAW)
 - NB! Kapitler 11 & 12 er **IKKE** pensum, og det er flere seksjoner som **IKKE** er pensum i de første 10 kapitlene. Se detaljene på Web'en:
<http://www.uio.no/studier/emner/matnat/ifi/INF110/h03/pensumliste.xml>
 - Forelesninger og forelesningsnotater (føiler) er pensum!

INF110 – Praktisk informasjon #2

- Foiler er markert med uke og forelesning foilene hører til (nederst til venstre). Også på Web'en.

W1.L1 betyr "week 1, lecture 1",
og det er 2 forelesningsøkter á 2 timer hver (4 timer/uke totalt)
- Det er 14 ukers moro fra mandag 18. august 2003 (og vennligst ta moroa på alvor)
 - 4 obligatoriske oppgaver (OOPs)
 - Siste 2 uker er for gjennomgang av gamle eksamensoppgaver, oppsummering og eventuelle spørsmål
 - Uke 5 (dvs. ved OOP #1 innlevering) er "The Queens Competition Day"
- Moroa tar slutt etter siste forelesning på fredag 21. November 2003.
- Ja. Java er nødvendig. Snakk med gruppelæreren hvis du trenger hjelp
- All info/nyheter legges ut på Web'en:
<http://www.uio.no/studier/emner/matnat/ifi/INF110/h03/>
- NB! Vi er ~350 studenter, 1 foreleser og noen gruppelærere

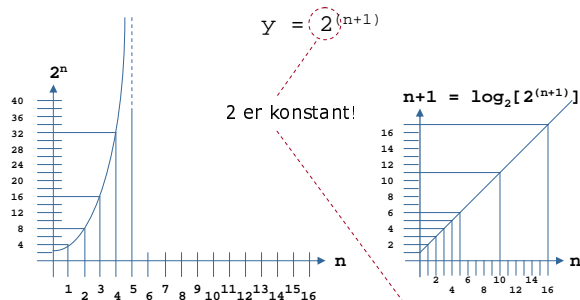
INF110 – Essensen i faget

- Lære å lage effektive og velstrukturerede programsystemer og biblioteker, løse vanskelige problemer mer effektivt... **Lære bedre programmering!**
- "Programmering er en kunst" (Ole Johan Dahl)
- "Programmering er forståelse" (Kristen Nygaard)
- Eller kanskje:
Programmering er en kunst som krever forståelse og kjennskap til teknikker!
- I dette faget er progameffektivitet ofte tilknyttet TID. Med andre ord, 'et effektivt program' i dette faget vil ofte bety at 'programmet kjører raskest mulig'.
- Altså skal vi lære teknikker fro å kunne mestre kunsten å lage effektive programmer!
- Eksempel problem: Hvor lang tid tar det å sortere 1 million tall?
- Tre alternative løsninger:
 - **16:10:00.00** (16 timer, 10 minutter og 0,0 sekunder) med optimalisert boble-sortering
 - **00:00:01.40** (1,4 sekunder) med quick-sort
 - **00:00:00.80** (0,8 sekunder) med radix-sort

MATTE – Logaritmer #1

- Imagine...
at du trenger å tegne en graf av
 $y = 2^{(n+1)}$
for $n = 0, 1, 2, 3, \dots$

n	$2^{(n+1)}$
0	2
1	4
2	8
3	16
4	32
5	64
6	128
7	256
8	512
9	1 024
10	2 048
11	4 096
12	8 192
13	16 384
14	32 768
15	65 536
16	131 072

a) Hvis du tegner
 y mot n !

b) Du kan følge
eksponenten!

- For $y = b^x$
vil $\log_b y = \log_b b^x = x$
- For et vilkårlig tall a
 $\log_b a$ betyr at vi er på jakt etter tallet x
der $a = b^x$ der
- Talle 'b' er logaritmens basis-tall,
(som egentlig er basis tall for uttrykket b^x)
- Eksempel:
 - $\log_3 9$ er 2, siden 9 er 3^2
 - $\log_2(3,249009585)$ er 1,7 siden $3,249009585$ er $2^{(1,7)}$
- Mer formelt:
Logaritmen med basis b til et tall y er det tallet x (eksponenten) vi må opphøye
basistallet b i for å få y .
- De vanligste basistall er 2, e (ref. \ln , dvs. 'naturlig logaritme') og 10
- **VI BRUKER ALLTID BASIS 2** i algoritme-analyse.
 - Dermed skal vi droppe basis-tallet i INF100 og alltid skrive $\log a$ siden vi vet
'by convention' at basistallet er alltid 2 for oss.

Regneregler for algoritmer:

$$\log_b xy = \log_b x + \log_b y$$

$$\log_b x/y = \log_b x - \log_b y$$

$$\log_b x^a = a \cdot \log_b x$$

$$\log_b x = \frac{\log_a x}{\log_a b}$$

Regneregler for eksponenter:

$$a^{(b+c)} = a^b a^c$$

$$a^{bc} = (a^b)^c$$

$$\frac{a^b}{a^c} = a^{(b-c)}$$

$$b = a^{\log_a b}$$

$$b^c = a^{c \times \log_a b}$$

Summen av en vilkårlig rekke :

$$\sum_{i=1}^k a_i = a_1 + a_{l+1} + \dots + a_k$$

En kjent sum:

$$\sum_{i=0}^n 2^i = 1 + 2 + 4 + 8 + \dots + 2^n = 2^{n+1} - 1$$

Enda en kjent sum:

$$\sum_{i=1}^n i = 1 + 2 + 3 + 4 + \dots + n = \frac{n(n+1)}{2}$$

Bevis:

Kall summen S:

$$1 + 2 + \dots + n = S$$

$$n + (n-1) + \dots + 1 = S$$

Summer disse to:

$$(n+1) + (n+1) + \dots + (n+1) = 2S$$

$$S = \sum_{i=1}^n i = \frac{n(n+1)}{2}$$

En tredje kjent sum – geometrisk rekke:

$$\sum_{i=0}^n a^i = 1 + a + a^2 + \dots + a^n = \frac{1-a^{n+1}}{1-a}$$

Bevis:

$$S = 1 + a + a^2 + \dots + a^n \quad (*) \quad \left(\text{kaller } \sum_{i=0}^n a^i \text{ for } S \right)$$

multipliser (*) med a:

$$a \cdot S = a + a^2 + \dots + a^n + a^{n+1} \quad (**)$$

(*) - (**):

$$S - aS = 1 - a^{n+1}$$

$$S(1-a) = 1 - a^{n+1}$$

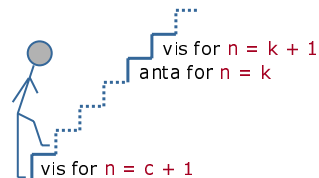

- Hvordan bevise/motbevise et matematisk utsagn (teorem)?
- Tre måter:
 - Induksjonsbevis
 - Motbevise ved hjelp av moteksempel
 - Bevis ved hjelp av selvmotsigelse

- Gitt en 'matematisk' sats vi skal vise **for alle heltall** $n > c$ (c konstant, typiske verdier : $0, 1, 2, 3, \dots$)
- Viser først satsen for minste verdi ($c + 1$)
- Antar så at satsen er riktig for $n=k$, (k et vilkårlig heltall $> c$)
- Bruker så antagelsen i (3) for å vise at satsen også er riktig for $n=k+1$.
- Da har vi vist satsen generelt!

Stige sammenligning: Hvis du kan vise at du kan gå opp på nederste trinn, og at du kan gå et trinn til fra et vilkårlig trinn, har du i prinsipp vist at du kan gå så høyt du vil!

Induksjonseksempel: Vi skal vise at $2^n > n^2 \quad \forall n > 4$

- **BASIS:** Vi viser at det er riktig for $n = 5$, dvs. at $2^5 > 5^2$
- **ANTAGELSE:** Vi antar at det holder for k ,
dvs. at $2^k > k^2$ for vilkårlig $k > 4$
- **INDUKSJONSSKRITT:**
Vi skal nå vise at det holder også for $n = k + 1$,
dvs. at $2^{k+1} > (k+1)^2$.
... Venstre side: $2^{k+1} = 2^k \cdot 2 > k^2 \cdot 2$ siden vi antar at $2^k > k^2$.
... Det er det samme som $k^2 + k^2$. Altså er $2^{k+1} > k^2 + k^2$.
... $2^{k+1} > k^2 + k^2 > \text{Høyre side} = (k+1)^2 = k^2 + 2k + 1$
... $k^2 + k^2 > k^2 + 2k + 1 \Rightarrow k^2 > 2k + 1 \quad \forall k > 4$
... at $k^2 > 2k + 1 \quad \forall k > 4$ kan vises ved hjelp av induksjon
... (gjør det som oppgave)

- **Bevist!**

Eksempel på motbevis med moteksempel:

Vi skal vise at $k^2 < 2k + 1$ ikke holder $\forall k > 4$

- **PÅSTAND:** $k^2 < 2k + 1, \forall k > 0$

- Kun ett moteksempel er nok!

... La $k = 3$.

... $k^2 = 9, 2k + 1 = 2 \cdot 3 + 1 = 7$.

... Altså er $k^2 > 2k + 1$. Motsigelse.

- **Motbevist ved hjelp av moteksempel!**

Eksempel på bevis ved hjelp av selvmotsigelse:

Vi skal vise at det finnes et uendelig antall primtall (Euclid).
Primtall er tall ≥ 2 , som bare lar seg dele med 1 og seg selv.

- Anta det motsatte, dvs. at det finnes et største primtall.
La det største primtallet hete P .
- Vi lager et nytt tall S som følger:
... La $S = 2 \times 3 \times 5 \times 7 \times \dots \times P + 1$,
... dvs. alle primtall ganget $+ 1$.
- Men S er et primtall, siden ingen av primtallene går opp i P (det blir 1 til overs), og P er i tillegg større enn P !
Dette er en selvmotsigelse i forhold til antagelsen!
- Motbevist ved hjelp av selvmotsigelse (contradiction).

- **DEFINISJON:**
Pseudo-kode er kode som beskriver en algoritme uten unødige detaljer (klasser, deklarasjoner,...). Blanding av 'kode' og naturlig språk .
- Brukes mye i litteratur. Brukes en del i INF110.

- Eksempel algoritme med pseudo-kode:

```
arrayMax(A,n);  
  Input: An array A with n integers  
  Output: The max element in A  
  currentMax = A[0];  
  for i = 1 to n-1 do  
    if currentMax < A[i] then  
      currentMax = A[i];  
  return currentMax;
```


TERMINOLOGI – Tid i kode

- **Hvor lang tid bruker en enkel for-løkke?**

```
for (int i = 0; i < n; i++)  
    a[i] = a[n-i-1];
```
- **Hvor lang tid bruker en dobbel for-løkke?**

```
for (int i = 0; i < n; i++)  
    for (int j = 0; j < n; j++)  
        a[i] = a[n-j-1];
```

n	Enkel-løkke	Dobbel-løkke
10	1	1
100	1	1
1 000	1	56
10 000	2	5 856
100 000	13	640 110
1 000 000	134	?

(Tid i millisekunder)

TERMINOLOGI – Tidsmålinger

- For å kunne måle effektiviteten av en algoritme, trenger vi å kunne måle tiden. **Flere måter:**
- **Hvordan skal vi ta tiden?**

```
long tid = System.currentTimeMillis();  
bruk(n);  
tid = System.currentTimeMillis() - tid;  
System.out.println("Tid brukt: " + tid + "millisekunder.");
```
- **Hvordan skal vi beregne/estimere tiden?**
Teoretiske beregninger og estimeringsteknikker kommer neste gang!

Dette avslutter W1.L1!

